

Úvodem.

Genealogie konceptu média a literární věda / 11

Kapitola 1

Tomáš Chudý: „Médium“: koncept, dějiny / 31

1. Konceptuální (pre-)historie „média“ / 31
  - Vymezení „média“: hledisko funkce / 31
  - Doklady a záznamy pojmu a funkce / 34
  - Funkční pojetí média ve světle konceptuální (pre-)historie / 42
2. Aspekty mediální evoluce / 44
3. Médium jako prostředí a jako prostředek/nástroj; jednota obojího? / 53

Kapitola 2

Pavel Šidák: Materiál v literatuře. Pohledy české estetiky a poetiky 19. století / 59

1. Herbartovi dědici / 60
2. Filologové a poetologové / 74
3. Pojem, eufonie, idea: dvě a jedno řešení / 86

Kapitola 3

Richard Müller, Pavel Šidák: Reflexe mediality v Pražské škole / 91

1. Vymezení problému / 91
2. Posun k mediálnímu myšlení ve strukturalismu pod vlivem filmu / 94
3. Proměna estetické funkce reflexí architektury (jako funkce „mediační“) / 100
4. Osnovné principy Pražské školy v mediální perspektivě / 106
  - Problém znaku (v divadle) / 108
  - Sjednocující významový princip a nezáměrnost ve světle divadla / 110
5. Medialita v Pražské škole: závěry / 112

Kapitola 4

Martin Ritter: Mediální filosofie Waltera Benjamina / 121

1. Pojem média / 122
2. Věk masy a problém zvládnutí emancipované techniky / 126

3. Technika jako antro-po-fyzická souhra a jako orgán / 129
4. Techniky vnímání: bezprostřední dávání se světa / 132
5. Benjaminova mediální aktualita / 133

Kapitola 5

Miroslav Petříček: Diskurz, fikce, médium a écriture / 137

Kapitola 6

Josef Vojvodík: „Nechejte přízraky, ať se vrátí“. Moderní spektrologie a její média / 157

1. Film: zdvojený „obraz – přízrak člověka“ / 160
2. Technika jako „otevřená forma“ / 162
3. Člověk – „mediální událost“ / 163
4. „Homo pictor“ a „místo obrazu“ / 164
5. „Být lebkou“: kubus, krystal, black box / 167
6. Negativita, neurčitost, mnohoznačnost: modalita negativní antropologie / 169
7. Věda o přízracích aneb spektrologie / 175
8. „Stínové zdání s jistým náznakem bytí“: fototechnika a fantomachie / 181
9. Posmrtná fotografie – posmrtná maska: dvě média otisku a mizení / 187
10. (G)HOSTage: být rukojmím přízraků / 195

Kapitola 7

Richard Müller: Gesto a jeho (proto)mediální prahy / 213

1. Medialita sémantického gesta a nezáměrnosti / 216
Mediální příznakovost „sémantického gesta“ / 216
Záměrnost a nezáměrnost jako mediální jevy / 224
Protomediální prahy gesta / 227
2. Medialita komunikace mezi gestem a řečí / 229
Gesto, řeč, rytmus, grafismus / 229
K původu mediální diferenciaci znaku („mytogram“) / 234
K technicitě obrazu a gesta / 237
Další závěry; dvojí nezáměrnost? / 245
3. Gesto a nezáměrnost Sester Vaneových (1951) / 249

Kapitola 8

Richard Müller: Otevřenost. Informační (kybernetický) moment v literární vědě a české experimentální poezii 60. let / 259

Preludium: Kdybys tak slyšela jeho „Nevermore“ / 260

Téma / 262

1. Od entropie k vnímání / 264
Jakobson: první prostředník / 264
Mezi informační teorií a kybernetikou / 271
Eco: *Otevřené dílo* a jeho „dědictví“ / 281
Komunikační modely a zrod čtenáře / 296
Červenka: proces a výstavba literárního díla, estetická funkce a zaměření na *univers de discours* / 298
2. Česká „poezie nového vědomí“ v kontextu informačně-kybernetického momentu / 305
Rozmezí / 305

Kapitola 9

Tomáš Chudý: Technika a média / 337

1. Technologické nevědomí a přerod v roli médií (Kapp, Thrift, Ihde, McLuhan) / 337
Ernst Kapp, Nigel Thrift a myšlení po Gilbertu Simondonovi / 339
Don Ihde a fenomenologie techniky / 345
Rekurzivní smyčka a Erhard Schüttpelz / 347
Narkotizace médií – McLuhan (a pokračovatelé se vztahem k sémiotice – Winkler) / 351
  2. Zpracovávání, manipulace a diskurzivní ekonomie / 358
Manovich – perzistence reprezentací / 358
Kittler – manipulace bez pojetí znaku / 361
Winkler – procesování a diskurzivní ekonomie / 366
- Exkurz I – infogenně-sémiotický. Rozpletení spletnence: signál-data-informace-znak-sdělení (Manovich, Faßler, Eco) / 374
- Komunikační kvanta a komplexita / 375
  - Okamžitá teleakce a její pozdržení / 376
  - Signál a filtry / 377
  - Koncept infogenního člověka / 378
  - Technogenní a přirozená interakce / 381
- Exkurz II: Ke komunikační diferenci a estetické otázce (Abraham Moles) / 384
- Exkurz III: Aplikace na interface počítače a nové možnosti experimentování / 386

Kapitola 10

Josef Šebek: Komunikace, roztok a medialita.

K paradoxnímu charakteru Williamsova myšlení o médiu / 393

1. Kultura a komunikace / 395
2. Technika, technologie, kulturní forma: médium a technologický determinismus / 399
3. Roztok: médium v rámci společenských signifikačních systémů / 408
4. Mediální teorie literatury? / 416

Kapitola 11

Tomáš Chudý: Teorie sociálních systémů a médium / 419

1. Nepravděpodobnost komunikace a dvojí kontingence / 419
  2. Médium „umělecké dílo“ a kód umění / 426
- Epilog I: Figury a formy, média a umění (Leschke) / 437
- Epilog II: Literatura jako médium smyslu? (Jahraus, sémiotické aspekty) / 443

Kapitola 12

Richard Müller: Poetika – sémiosféra – médium.

Rozcestí Lotmanovy kulturní sémiotiky / 449

1. Východiska / 449
2. Lotmanova rozcestí a hranice / 454
Prolog: Neurčitost a sen jako (pre)mediální fenomén / 454
Ke kulturní dynamice / 455
Exkurz I: Pojem interference u Michela Serrese / 462
Sémiosféra, remediace a medialita paměti / 474
Mediálně genealogické zhodnocení / 477

Kapitola 9

Tomáš Chudý: Technika a média / 337

1. Technologické nevědomí a přerod v roli médií (Kapp, Thrift, Ihde, McLuhan) / 337
Ernst Kapp, Nigel Thrift a myšlení po Gilbertu Simondonovi / 339
Don Ihde a fenomenologie techniky / 345
Rekurzivní smyčka a Erhard Schüttpelz / 347
Narkotizace médií – McLuhan (a pokračovatelé se vztahem k sémiotice – Winkler) / 351
  2. Zpracovávání, manipulace a diskurzivní ekonomie / 358
Manovich – perzistence reprezentací / 358
Kittler – manipulace bez pojetí znaku / 361
Winkler – procesování a diskurzivní ekonomie / 366
- Exkurz I – infogenně-sémiotický. Rozpletení spletnice: signál-data-informace-znak-sdílení (Manovich, Faßler, Eco) / 374
Komunikační kvanta a komplexita / 375
Okamžitá teleakce a její pozdržení / 376
Signál a filtry / 377
Koncept infogenního člověka / 378
Technogenní a přirozená interakce / 381
- Exkurz II: Ke komunikační diferenci a estetické otázce (Abraham Moles) / 384
Exkurz III: Aplikace na interface počítače a nové možnosti experimentování / 386

Kapitola 10

Josef Šebek: Komunikace, roztok a medialita.

K paradoxnímu charakteru Williamsova myšlení o médiu / 393

1. Kultura a komunikace / 395
2. Technika, technologie, kulturní forma: médium a technologický determinismus / 399
3. Roztok: médium v rámci společenských signifikačních systémů / 408
4. Mediální teorie literatury? / 416

Kapitola 11

Tomáš Chudý: Teorie sociálních systémů a médium / 419

1. Nepravděpodobnost komunikace a dvojí kontingence / 419
  2. Médium „umělecké dílo“ a kód umění / 426
- Epilog I: Figury a formy, média a umění (Leschke) / 437
Epilog II: Literatura jako médium smyslu? (Jahraus, sémiotické aspekty) / 443

Kapitola 12

Richard Müller: Poetika – sémiosféra – médium.

Rozcestí Lotmanovy kulturní sémiotiky / 449

1. Východiska / 449
2. Lotmanova rozcestí a hranice / 454
Prolog: Neurčitost a sen jako (pre)mediální fenomén / 454
Ke kulturní dynamice / 455
Exkurz I: Pojem interference u Michela Serrese / 462
Sémiosféra, remediace a medialita paměti / 474
Mediálně genealogické zhodnocení / 477